

Perusmuistio; Omnibus I; yritysvastuudirektiivin ja kestävyysraportointidirektiivin muuttaminen koskien soveltamisen lykkäämistä ns. stop-the-clock ehdotus

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kiireellisen käsittelyaikataulun johdosta asia saatetaan ensivaiheessa eduskunnan käsiteltäväksi tällä E-kirjeellä. Asiasta lähetetään viipymättä myös perustuslain 96 §:n mukainen samansisältöinen U-kirjelmä.

Yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi komissio julkisti 26.2.2025 kolme ehdotusta (*Omnibus I -ehdotukset*):

- Muutosehdotuksensa parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 ja yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta annetun direktiivin (EU) 2024/1760 muuttamisesta (COM(2025) 81 final). Ehdotukseen sisältyy erillinen näihin säädöksiin liittyvä soveltamisen lykkäämistä koskeva ns. stop-the-clock -ehdotus (COM(2025) 80 final).
- Ehdotuksensa parlamentin ja neuvoston asetukseksi hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin perustamisesta rajalle annetun asetuksen (EU) 2023/956 muuttamisesta hiilirajamekanismin yksinkertaistamiseksi ja tehostamiseksi (COM 2025 87 final).

Tässä muistiossa muodostetaan kanta Omnibus I -ehdotusten siihen osaan, jolla lykätäisiin edellä mainittujen kestävyysraportointidirektiivin, jäljempänä myös *CSRD* ja yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta annetun direktiivin, jäljempänä *yritysvastuudirektiivi*, soveltamista (ns. *stop-the-clock -ehdotus*).

Direktiiviehdotus (COM(2025) 80 final 26.2.2025) on hyväksyttävänä A-kohtana ulkoasiainneuvostossa 14.4.2025.

Omnibus I -ehdotusten muista lainsäädäntöehdotuksista (COM(2025) 81 final) ja (COM 2025 87 final) laaditaan erillinen U-kirje viipymättä.

Suomen kanta

Yleistä

Valtioneuvosto kannattaa Omnibus I -ehdotukseen sisältyviä kestävyysraportointidirektiivin ja yritysvastuudirektiivin soveltamisen lykkäämistä koskevia ehdotuksia.

Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Valtioneuvoston tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely.

Kestävyysraportointia koskevat ehdotukset

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta, jolla kestävyysraportin laatimisen määräaika lykätään siten, että raportit laaditaan 1.1.2027 ja sen jälkeen alkavista tilikausista sellaisissa suuryrityksissä, jotka eivät ole olleet velvollisia kestävyysraportointiin tilikaudesta 2024.

Yritysvastuudirektiiviä koskevat ehdotukset

Valtioneuvosto tukee yritysvastuudirektiivin täytäntöönpanoajan lykkäämistä ja pitää tärkeänä, että se saatetaan voimaan nopeasti.

Muilta kuin soveltamisajan lykkäystä koskevin osin valtioneuvosto muodostaa kantansa myöhemmin.

Pääasiallinen sisältö

Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on kestävyysraportoinnin ja yritysvastuudirektiivin soveltamisen ajallinen lykkääminen.

Kestävyysraportointidirektiiviä koskevat muutokset

Komission ehdotuksella (COM(2025) 80 final) muutettaisiin kestävyysraportointidirektiiviä seuraavasti:

Kestävyysraportointivelvollisuuden ajallinen lykkääminen

Voimassa olevassa CSRD:ssä on säädetty seuraava ajallinen porrastus kestävyysraportoinnin aloittamiselle:

	Raportointivelvolliset	Raportoinnin aikataulu

	i) Sellaiset pörssilistatut suuryritykset ja muut suuryrityksen kokoiset yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (so. rahoituslaitokset ja vakuutusyhtiöt), joiden palveluksessa on yli 500 henkilöä.¹ ii) Edellä mainittujen oikeushenkilöiden konsernit, jos ne täyttävät i) kohdan kriteerit ts. ne ovat suurkonserneja – tällöin ei tule laadittavaksi kestävyysraporttia erikseen asianomaisesta oikeushenkilöstä.	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2024 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2025
	• Muut kuin edellä tarkoitetut suuryritykset ja -konsernit	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2025 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2026
	i) Pienyritykset² (pl. mikrokokoiset) ja keskikokoiset³ pörssilistatut⁴ yritykset. ii) Pien- ja keskikokoisten pörssilistattujen yritysten konsernit, jos ne täyttävät i) kohdan kriteerit ts. ne ovat pienkonserneja – tällöin ei tule laadittavaksi kestävyysraporttia	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2026 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2027 • Nämä voivat kuitenkin vapaaharkintaisesti lykätä raportointivelvoitteen alkamista kahdella vuodella

¹ Suuryrityksenä pidetään yritystä, jossa täyttyy kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: palveluksessa >250 henkilöä, liikevaihto >50 meur, ja tase >25 meur.

² Pienyrityksenä pidetään yritystä, jossa täyttyy kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: palveluksessa >50 henkilöä, liikevaihto >15 meur, ja tase >7,5 meur.

³ Keskikokoisena pidetään yritystä, joka ei ole mikroyritys eikä pienyritys ja jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi suuryritystä määrittävistä raja-arvosta.

⁴ Pörssilistauksella tarkoitetaan säänneltyä markkinapaikkaa, jollaisena Suomessa toimii Nasdaq Helsinki Oy (Helsingin pörssi). Toisaalta niin kutsuttuna monenkeskisenä kaupankäyntijärjestelmänä (Multilateral Trading Facility, MTF) – joka ei siis ole säännelty markkina – on Helsingin pörssin ylläpitämä First North Finland. Pienikokoinenkin osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka osake tai muu pääoman ehtoinen arvopaperi taikka joukkolaina on kaupankäynnin kohteena Helsingin pörssissä, kuuluu kestävyysraportointivelvollisiin.

	erikseen asianomaisesta pien- tai keskikokoisesta yrityksestä	
	ETA-alueen ulkopuoliset yritykset, jos niiden liikevaihto ETA-alueelta on viimeksi päättyneellä samoin kuin sitä edeltävällä tilikaudella >150 meur, ja niillä on ETA-alueella i) tytäryritys, joka täyttää suuryrityksen kriteerit, tai ii) sivuliike, jonka liikevaihto >40 meur viimeksi päättyneellä tilikaudella	Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2026 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2027

Komissio ehdottaa muiden kuin ensimmäiseen aallon osalta soveltamisen lykkäämistä kahdella vuodella, joten kestävyysraportti laadittaisiin ensimmäisen kerran vasta 1.1.2027 alkavalta tilikaudelta ja julkistettaisiin vuonna 2028.

Yritysvastuudirektiiviä koskevat muutokset

Komission ehdotuksilla (COM(2025) 80 final muutettaisiin yritysvastuudirektiiviä seuraavasti:

Yritysvastuudirektiivin täytäntöönpanon viivästyttäminen (art. 37)

Yritysvastuudirektiivin täytäntöönpanoa viivästyttäisiin seuraavasti:

- 1 vuosi lisää aikaa jäsenvaltioille täytäntöönpanoon heinäkuuhun 2027 saakka heinäkuun 2026 sijaan
- 1. aallon yritykset (yli 3 000 työntekijää ja 900 miljoonan euron liikevaihto) alkaisivat soveltaa yritysvastuudirektiivin mukaisia kansallisia säännöksiä heinäkuusta 2028 alkaen heinäkuun 2027 sijaan
- heinäkuusta 2029 alkaen velvoitteet koskevat yrityksiä, joilla on 1000 työntekijää ja 450 miljoonan euron liikevaihto.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kestävyysraportointidirektiivin ja yritysvastuudirektiivin muutoksia koskevien ehdotusten (COM(2025) 80 final oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 50 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan g alakohta sekä 114 artikla.

SEUT 50 artikla koskee 1 kohdan mukaan sijoittautumisvapauden toteuttamista tietyllä toimialalla. Kyseisen artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan tulee tarpeen mukaan sovittaa yh-teen ja pyrkiä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään SEUT 54 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi. Viimeksi mainitun kohdan mukaan yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

Osakeyhtiön sekä sellaisen henkilöyhtiön, jonka vastuunalaisena yhtiömiehenä toimii osakeyhtiö, kestävyysraportin laadintaa ja julkistamista säännellään EU:n tasolla tilinpäätösdirektiivillä 2013/34, jonka oikeusperustana on myös SEUT 50 artiklan 1 kohta. EU:n yhtiöoikeuden yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden vuoksi tällä ehdotuksella muutetaan mainittua direktiiviä.

SEUT-sopimuksen 114 artikla koskee sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevia toimenpiteitä ja sen tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja varmistaa lainsäädännön yhtenäinen ja syrjimätön soveltaminen Euroopan unionissa.

Ehdotus käsitellään noudattaen tavallista lainsäätämisyjärjestystä, jossa Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yhdessä säädöksen. Neuvostossa hyväksymisestä päätetään määräenemmistöllä.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen oikeusperustaa on pidettävä asianmukaisena. Komissio katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen. Ehdotuksella muutettaisiin tiettyjen EU:n oikeuden säännösten soveltamispäiviä. Näitä päivämääriä voidaan muuttaa vain EU:n tason toimilla. Tavoitteena on lykätä eräiden unionin oikeuden säännösten soveltamisen alkamispäivää. Ainoa keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi on ehdottaa näiden päivämäärien muuttamista.

Ehdotuksen tekstin perusteella valtioneuvosto myös katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen pääkäsittelystä vastaa direktiivin COM(2025) 80 final osalta JURI ja mielipidevaliokuntia ovat AFET, INTA, ECON ja EMPL. Ehdotus hyväksyttiin parlamentin ilman muutoksia kiireellisessä menettelyssä täysistunnossa 3.4.2025.

Kansallinen valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti kuulemistilaisuuden sidosryhmille ja viranomaisille 14.3.2025.

EU8 kilpailukyky-, EU10 rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet ja EU23 ympäristö -jaostojen yhteiskokouksessa 26.3.2025 ja 27.-28.3.2025 (kirjallinen menettely).

E-kirjeluonnos yritysvastuudirektiivin ja kestävyysraportointidirektiivin muuttamisesta koskien soveltamisen lykkäämistä, ns. stop-the-clock -ehdotus on käsitelty EU-ministeri-valiokunnassa 11.4.2025.

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991), jäljempänä itsehallintolaki, 18 ja 27 §:ssä. Itsehallintolain 27 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat yhtiöitä ja muita yksityisoikeudellisia yhteisöjä.

Taloudelliset vaikutukset

Kestävyyysraportointia koskevat ehdotukset

Komission direktiiviehdotuksella kestävyysraportointi siirtyisi muiden kuin jo tilikaudesta 2024 raportoivien yritysten osalta ajallisesti eteenpäin siten, että kestävyysraportti olisi laadittava vasta 1.1.2027 alkavasta tilikaudesta ja se olisi julkistettava vuonna 2028. Voimassa oleva CSRD on tullut saattaa voimaan 6.7.2024 mennessä. Suomi pani direktiivin täytäntöön 21.12.2023 muun muassa kirjanpitolain muutoksella (laki 1249/2023). Kolmestakymmenestä ETA-valtioista osa on kuitenkin laiminlyönyt tämän määräajan. Tällaisia maita on edelleen kaksitoista: *Viro, Saksa, Itävalta, Hollanti, Tšekki, Espanja, Portugali, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta ja Islanti*.⁵ Ottaen huomioon, että näiden maiden yritykset eivät kansallisten lakiansa mukaan ole vielä velvollisia kestävyysraportointiin, direktiivimuutos tarkoittaa tosiasiallisesti sitä, että Suomi samoin kuin muut sellaiset EU-valtiot, jotka ovat panneet CSRD:n asianmukaisesti täytäntöön, saatetaan tältä osin yhdenvertaiseen asemaan edellä mainittujen maiden kanssa.

Muutosehdotus ei miltei osin rajoita suomalaisten yritysten CSRD:n ja ESRS:n mukaista kestävyysraportointia, muutoin kuin lykkäämällä muiden kuin ensimmäiseen aaltoon kuuluvien yritysten raportointia nykydirektiivissä säädetystä. Esimerkiksi yritys, joka on raportoinut kestävyystietonsa jo viime vuodesta, voi jatkaa kestävyysraportointia kuuluvasta vuodesta 2025 ja seuraavasta vuodesta 2026, vaikka oikeustila muuttuisi siten, että direktiivimuutoksen tarkoittama ensimmäinen raportointikausi muille kuin ensimmäiseen aaltoon kuuluville olisi vasta vuosi 2027. CSRD:n ja ESRS:n vaatimukset täyttävät kestävyysraportit ovat kurantteja, vaikka ne laadittaisiin komissioehdotuksen tarkoittama ensimmäistä raportointikautta (so. vuosi 2027) aikaisemmista tilikausista.

Yritysvastuudirektiiviä koskevat ehdotukset

Soveltamisen lykkäämisen tarkoituksena on antaa yrityksille riittävästi aikaa valmistautua yritysvastuudirektiivin täytäntöönpanoon. Komission mukaan täytäntöönpanoaikataulun pidentäminen vähentäisi huomattavasti yritysten epävarmuutta, kun yritykset voisivat kehittää riskinhallintajärjestelmiään ohjeistusten mukaisesti. Muutokset vähentäisivät myös oikeudellisen neuvonnan tarvetta yrityksille.

Käytännössä ehdotus helpottaisi hitaammin vastuulliseen toimintaan heränneiden yritysten asemaa. On mahdollista, että jo vastuullisesti toimivien suomalaisten yritysten mahdollisuus saada kilpailuetua kaventuisi ehdotuksen johdosta, kun muille yrityksille tulee enemmän aikaa sopeutua sääntelyn vaatimuksiin.

Ehdotetut muutokset hidastaisivat yritysvastuudirektiivin alkuperäisten tavoitteiden toteutumista.

Direktiiviehdotus antaisi jäsenmaille ja niiden valvontaviranomaisille enemmän aikaa sopeutua sääntelyyn.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Oletus on, että myös sisältökysymyksiä koskevat direktiivit COM(2025) 81 final ja COM(2025) 87 final tullaan käsittelemään nopeassa aikataulussa.

Asiakirjat

⁵ Tilanne 30.11.2024, lähde: <https://www.ropesgray.com/en/insights/viewpoints/102jrue/an-update-on-eu-corporate-sustainability-reporting-directive-transposition>

COM(2025) 80 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mikko Holm, mikko.holm@gov.fi, 029 504 7377
Sami Teräväinen, sami.teravainen@gov.fi, 029 506 0088
Timo Kaisanlahti, timo.kaisanlahti@gov.fi, 029 504 7139
Laura Pätsi, laura.patsi@gov.fi, 029 504 7276

VAHVA-tunnus

EU/471/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite